

Aan de voorzitter en (plv.) leden van de
Vaste Commissie voor Economische Zaken en Klimaat
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Briefnummer
23-121649

Onderwerp
Klimaatdoel 2030 halen

Den Haag
14 april 2023

Telefoonnummer
+31703490321

E-Mail
brake@vnoncw-mkb.nl

Geachte dames en heren,

U heeft aanstaande maandag een overleg met minister Jetten over de keuzes die nodig zijn om de klimaatdoelen in 2030 te kunnen halen. VNO-NCW en MKB-Nederland ondersteunen het kabinet in haar ambitieuze doelstelling van tenminste 55% emissiereductie in 2030 ten opzichte van 1990.¹ Helaas blijkt uit doorrekeningen van het PBL dat die doelstelling met de huidige aanpak niet zal worden gehaald.

Nederland heeft er behoefte aan dat we weer zaken voor elkaar krijgen. Als dingen lukken, brengt dat een positieve spirit. Als ondernemersorganisaties zijn we ervan overtuigd dat dat kan als het gaat om de klimaatdoelen, in samenwerking met de overheid en als we denken vanuit de praktijk.

Twee zaken zijn cruciaal:

1. Uitvoeren bestaande plannen versnellen. De tijd die we nog hebben is héél kort: over iets meer dan 6 jaar en 8 maanden is het 2030. Een groot deel van de emissiereducties die in de bestaande plannen zitten (en in het IBO-rapport in het basispad zitten) zijn alleen mogelijk als we alles op alles zetten om de uitvoering en investeringen te versnellen.
2. Het gat dichten naar tenminste -55%. Om de doelstelling in 2030 te halen zijn extra reducties nodig. Wij denken dat dat mogelijk is, door in te zetten op een aantal opties die snel schaalbaar zijn en in de praktijk werken. Het gaat daarbij onder meer om extra inzet van CCS, elektrificatie en biomassa. Cruciaal is dat deze stappen ook draagvlak hebben in de samenleving en investeringen in verduurzaming aantrekkelijk en mogelijk worden gemaakt.

Hieronder gaan we nader in op wat nodig is om deze twee stappen te zetten.

¹ Dit is een verhoging ten opzichte van het doel in het Klimaatakkoord, waarbij een streefdoel van -49% emissiereductie was opgenomen.

Uitvoering, uitvoering, uitvoering

De belangrijkste reden dat de klimaatdoelstellingen dreigen niet te worden gehaald, is de uitvoering. De vele bestaande plannen voor CO₂-reductie komen onvoldoende snel van de grond, omdat het niet lukt om de noodzakelijke randvoorwaarden in de praktijk voor elkaar te krijgen. Het gaat dan om 1) het verlenen van vergunningen, 2) de aanleg van en aansluiting op een waterstofnet, het elektriciteitsnet en CCS, 3) het beschikbaar maken van groene moleculen en elektronen door het bouwen van de productiemiddelen daarvan (zoals windmolens op zee en elektrolyzers) en het organiseren van import, en 4) passende financiële ondersteuning.

Cruciaal voor het halen van de klimaatdoelen is daarom om deze uitvoeringsproblematiek versneld op te lossen. Het bedrijfsleven helpt hier graag aan mee. Een aantal gedachten:

- *Het verstrekken van vergunningen versnellen*
 - Essentieel is dat het [stikstofsloot eraf gaat](#). De invoering van een drempelwaarde is juridisch mogelijk en helpt. Het snel invoeren van het 'overriding principle' uit Brussel, waardoor klimaatprojecten prioriteit boven (bijvoorbeeld) stikstof krijgen, kan ook helpen.
 - De belangrijkste bottleneck in de vergunningverlening is een groot tekort aan mensen bij overheid en rechterlijke macht. Oplossingsrichtingen zijn: vergunningen vereenvoudigen, beroepsprocedures verkorten door voor belangrijke projecten beroep bij de rechtbank over te slaan, en de schaarse mensen slimmer inzetten.

- *Beschikbaarheid van energie-infrastructuur inclusief CCS versnellen*

Er wordt op veel punten al hard gewerkt aan de infrastructuur. Voor de grote stappen zien we echter dat partijen op elkaar wachten: [netbeheerders](#) willen weten hoe de vraag vanuit bedrijven eruit ziet en aarzelen (soms) om infrastructuur aan te gaan leggen als het gebruik nog niet voldoende gegarandeerd is, en de [bedrijven](#) kunnen niet verder als ze niet weten of en wanneer de benodigde infrastructuur er komt. We kunnen deze kip-ei-problematiek doorbreken wanneer netbeheerders meer vooruit mogen en willen investeren, ook zonder te weten welke bedrijven precies wat gaan doen en hen eerst hiervoor garanties te vragen. Als de infrastructuur er is, positioneert Nederland zich bovendien positief voor duurzame bedrijvigheid.

Overigens is het ook van belang dat in ieder geval de ca 300 bedrijven in Nederland die onder ETS vallen en de netbeheerders op korte termijn het gesprek gevoerd wordt wat die bedrijven nodig hebben om te verduurzamen (waterstof, elektriciteit, CCS) en -in geval bij het elektriciteitsnet- welke flexibiliteit zij de netbeheerder kunnen bieden. Bij CCS speelt daar nog bij dat er überhaupt nog geen publieke netbeheerder is die verantwoordelijk is voor het realiseren van voldoende en tijdige toegang. Dat is essentieel om tot extra reducties te kunnen komen, bijvoorbeeld in de afvalsector of voor de productie van blauwe waterstof.

- *Versnellen van beschikbaarheid van groene stroom en groene waterstof tegen concurrerende prijzen*

Hier toe is versnelling nodig op 1) productie van stroom en waterstof, 2) import van waterstof, 3) het creëren van een markt voor waterstof waarbij het prijsverschil tussen groene waterstof en het fossiele alternatief wordt overbrugd (zoals dat eerder bijvoorbeeld ook bij Wind op Zee is gedaan).

 - 1) Snellere opschaling van Wind op Zee is nodig - en mogelijk door het beter organiseren van bouwstromen.

Voor het produceren van groene waterstof is van belang dat de ondersteuning van de productie de komende jaren fors wordt opgeschaald met blokken oplopend van 100 MW in 2023 naar 500 MW in 2025.

- 2) Voor het aanjagen van de import van waterstof is onder andere duidelijkheid nodig over certificering.
 - 3) Voor een markt met concurrerende prijzen moet gedacht worden aan een contract-for-difference voor de industrie die groene waterstof gaat afnemen, in combinatie met de afnameverplichting die voortvloeit uit de Europese richtlijn (RED3), en/of het grootschalig inkopen van waterstof door Den Haag of Brussel. Immers: het creëren van vraag stimuleert het tot stand komen van productie.
- *Het Klimaatfonds inzetten voor concrete instrumenten die zekerheid geven*
Een groot deel van het Klimaatfonds is nog niet omgezet naar concrete instrumenten. Van belang is dat deze middelen zodanig worden ingezet dat burgers en bedrijven weten waar ze aan toe zijn. Op dit moment worden ondersteuningsregelingen zoals die voor elektrische vrachtwagens en bestelbussen bijvoorbeeld telkens overtekend waardoor zij voor een grote groep die er wel op rekende, niet beschikbaar zijn.
 - *Krachtige uitvoering organiseren*
Het realiseren van meer wind op zee, CCS, het waterstofnetwerk en de uitbreiding van het elektriciteitsnet is een gigantische uitvoeringsoperatie met veel spelers (bedrijven, netbeheerders, gemeenten, provincies, omgevingsdiensten) en een schreeuwend tekort aan technici. Er moet fundamenteel worden nagedacht over de organisatie daarvan. Projectmatig, stabiel beleid, 'doeners' vanuit de partijen die moeten leveren en heldere eindverantwoordelijkheid met mandaat zijn belangrijke ingrediënten.

Het gat dichten naar tenminste 55% in 2030

Wij hebben concrete voorstellen om het gat naar tenminste -55% te realiseren, op een wijze die te dragen is voor de samenleving en ook investeringen aantrekkelijk maakt. Uit het IBO blijkt dat de sector industrie als enige haar klimaatdoelstelling gaat halen, ook zonder extra maatregelen. Die doelstelling is overigens hoger dan Europa van haar industrie verwacht. De sector mobiliteit komt volgens het IBO 'het één na verst'. Desalniettemin kunnen beide sectoren extra reductie realiseren ten opzichte van de voornemens van het kabinet in het Coalitieakkoord. Daarmee kan de vertraging in andere sectoren deels worden opgevangen. Cruciaal hiervoor is om in te zetten op een beperkt aantal maatregelen die schaalbaar en uitvoerbaar zijn, via verhoogde inzet van biomassa, elektrificatie en CCS.

- *Extra CO₂-reductie is mogelijk door de inzet van biomassa* voor extra bijmengen in diesel voor zowel vrachtvervoer als zakelijk en personenvervoer. Ook is meer inzet van groen gas mogelijk dan in het IBO-rapport staat vermeld. Dat kan bovendien bijdragen aan het verdienmodel van onze agrosector.
- *Extra inzet op CCS kan relatief snel tot extra reductie leiden.*
In de industrie kunnen extra stappen worden gezet door extra CCS toe te passen op afvalverbrandingsinstallaties én tegelijk plastic afval te scheiden en bij te mengen in de kunststofketen om inzet van fossiele grondstoffen te verminderen. Verder is het mogelijk om negatieve emissies te realiseren in de elektriciteitssector door het creëren van zero-emissie regelbaar vermogen, om de fluctuaties van zon en wind op te vangen. Er liggen concrete plannen om dat te realiseren via biomassa met CCS of gascentrales op blauwe waterstof (ook CCS).
- *Meer elektrificatie is ook mogelijk.*
Elektrificatie in de industrie met warmtepompen en elektrische boilers leidt niet alleen tot CO₂-reductie, maar kan ook een oplossing bieden voor netcongestie door extra flexibiliteit. Hiervoor moet wel de SDE++ worden aangepast.

Om de overstap naar elektrische voertuigen ook na 2025 op gang te houden, zal de fiscale ondersteuning moeten worden verlengd. Als mobiliteit alleen gezien blijft worden als melkkoe voor de overheid, wordt het wel erg lastig om met enig draagvlak de benodigde transitie te maken.

Een hartenkreet tot slot: Nederland heeft er dringend behoefte aan dat we weer *dingen voor elkaar krijgen*. Nederland heeft behoefte aan *oplossingen met draagvlak* bij burgers en ondernemers. Veel van de beprijzingsvoorstellen uit het IBO voldoen hier niet aan. Zij leiden slechts tot kostenverhogingen zonder dat het realiseren van de klimaatdoelen dichterbij komt. Dat betekent teleurstelling en weerstand in plaats van succes en draagvlak.

Wij denken dat succes mogelijk is. Als we denken vanuit de praktijk. We geven graag een nadere toelichting op onze plannen, zodat we samen de klimaatdoelen in 2030 gaan realiseren.

Een kopie van deze brief is tevens verstuurd aan minister Jetten, minister Adriaansens, minister De Jonge en staatssecretaris Heijnen.

Hoogachtend,

Ingrid Thijssen
Voorzitter VNO-NCW

Jacco Vonhof
Voorzitter MKB-Nederland